

Forbindelse man ønsker at sætte det, kan være lige saa rigtig som den højtærede Socialministers. Og naar den højtærede Socialminister derefter siger, at saa maatte man ogsaa have saadant noget som kristelige Andelsmejerier, kristelige Ægsamlingskredse, kristelige Handelsgartnerforeninger, saa røber Ministeren en meget stor Uvidenhed, ja, jeg maa sige: et kolossalt Ukendskab til Forholdene her i Landet. Man har den Slags Foreninger i Snesetal her i Danmark. Jeg skal nævne nogle. Man har Andelsmejerier, der drives paa den Maade, at der ikke arbejdes om Søndagen, man har en kristelig Gartnerforening, man har en kristelig Manufakturforening, der er en kristelig Forening for Postmænd, og der er en kristelig Forening for Jernbanemænd. Det er nu altsaa Mennesker, som hører til det jævne Folk, som maaske ikke er saa klare i Tanken som den højtærede Socialminister og derfor har faaet „kristelig“ anbragt paa et forkert Sted. Det er muligt. Men man har virkelig ogsaa noget, der hedder Kristelig Lægeforening, og da Læger har taget en Eksamen, der, saa vidt jeg ved, ligger noget højere end den, den højtærede Socialminister har taget, vil jeg mene, at man ikke saadan uden videre kan afvise Kristelig Lægeforening og sige, at den har ingen Forstand paa, hvor Ordet „kristelig“ skal anbringes. Endvidere findes der en kristelig Farmaceutforening, en kristelig Studenterforening og — ja, tænk en Gang, man har — ganske vist ikke som Forening her i Danmark, men i Tyskland noget, der hedder kristelig Socialisme; jeg haaber, at dette ikke er den højtærede Minister ganske ubekendt. Saa kan den højtærede Minister naturligvis sige, at dette Ord ikke hører hjemme paa de Steder — jeg kunde supplere de Foreninger, jeg har nævnt, med mange flere, for der er mange flere her i Landet —, men det forekommer mig at være en ren Følelissag, som man kan sige ja til eller nej til. Det afgørende er ikke det, som den højtærede Minister vilde ind paa, og det, som et andet æret Medlem kalder frækt, at den Sætning ikke tages med: „hvor det slet ikke hører hjemme“, thi Spørgsmaalet om, hvor Ordet „kristelig“ hører hjemme, skal ikke afgøres her, men det maa vedkommende Forening selv afgøre, og anderledes bliver det heller ikke i Fremtiden. Og saa maa jeg spørge: Hvorfor skal Arbejderne ikke have samme Ret? Det forekommer mig i det hele taget at være meget mærkeligt, at den højtærede Socialminister i Forbindelse med sit Svar paa en rent saglig Fore-

spørgsel vilde sige, at han ikke kunde lide Ordet „kristelig“ i denne eller hin Forbindelse, hvor han ikke syntes, det hørte hjemme. Jeg gaar for det første ud fra, at enhver Forening har Lov til at knytte det Ord til sit Navn ligesom et hvilket som helst andet Ord, og dernæst maatte man af denne uheldige Udtalelse faa det Indtryk, at Ministeren vilde afsvække det, han sagde om, at Kristeligt dansk Fællesforbund vilde blive anerkendt, naar det opfyldte Lovens Betingelser. Men det kan Ministeren ikke komme udenom. Det er i høj Grad uheldigt, at den højtærede Socialminister har udtrykt sig saaledes, og jeg har ikke kunnet lade være med at paatale det. Saa benyttede den højtærede Socialminister samtidig Lejligheden til i Anledning af min Omtale af Kirkefonden at udtale, at han var misfornøjet med, at jeg havde sagt, at Kirken — det vil sige Menigheden, dens Arbejde, dens Mænd — og Kristendommen var eet og det samme, og Ministeren førte saadanne Mænd som Kierkegaard, Grundtvig og Vilhelm Beck i Marken. Det skulde, saa vidt jeg kan forstaa, naturligvis være det svære Skyts, som her blev ført frem mod mig, og som ganske skulde gøre det af med mig — men der er nu visse Ting, det ikke er saa let at faa bragt ud af Verden. Jeg har den dybeste Agtelse for disse 3 Mænd, som den højtærede Socialminister har nævnt, en Agtelse, der maaske ikke er mindre end den, Socialministeren har, men det turde dog være tvivlsomt, om deres Udtalelser om de kirkelige Forhold og om Menighedsforholdene her i Danmark for 100 Aar siden absolut kan overføres paa Nutidens kirkelige Forhold. Jeg er i alt Fald ganske sikker paa — og heri tror jeg, den højtærede Socialminister vil give mig Ret —, at den Demisprædiken, som Grundtvig holdt her i København for 100 Aar siden: Hvi er Herrens Ord forsvunden af hans Hus? vilde han ikke have holdt i Dag i en københavnsk Kirke. Man prøvede i Anledning af den Prædiken i sin Tid paa at bringe en Klage over Grundtvig i Stand. Klagen gik rundt til Præsterne herinde, og en Præst, Fabricius, ude paa Christianshavn skrev under paa den Maade: Jeg føler mig ikke truffet. Jeg kan ganske rolig anvende de samme Ord overfor Socialministeren som hin Præst: Jeg føler mig aldeles ikke truffet af den højtærede Ministers Definition eller Udtalelser mod mig. Ligeledes vil i nogen Grad Kierkegaards Udtalelser om Menigheden, dens Arbejde og i det hele taget om de kirkelige Forhold, for snart 100 Aar siden selvfølgelig heller ikke uden videre kunne over-